

John Wilmot

Upon Nothing – Himnusz a Semmihez

1.

Semmi! A sötétség a te öcséd;
előbb voltál, mint a föld és az ég;
csakis te vagy stabil, és nem zavar a vég.

2

Nem volt idő s tér tér s idő előtt,
aztán az ősi semmiből kinőtt
a nagy-nagy Micsoda; belőle lettek ők.

3.

Mindenen látszik a valamiség;
s elvesztve Téged, az eredetét,
jelentéktelenül visszazuhan beléd.

4.

A valami nyög uralmad alatt,
és üres, termékeny kezed lecsap
embert, barmot, tüzet, levegőt, madarat

5.

Két leggonoszabb fattyad, az Anyag
s Alak, ölelésedből kiszakadt,
s fény fedte el sötét, hatalmas arcodat.

6.

A tér, az idő, az anyag s a forma
a testtel együtt tör az uralomra,
békés országodat feldúlja, ostromolja.

7.

De a csaló idő téged segít,
vele megbuknak ellenségeid,
s éhes méhed megint begyűjti rabjait.

8.

Hogy laikusok a rejtélyt ne lássák,
a papok hozzád biztos helyre ásták;
a kebleden pihen. Magánügy az igazság.

9.

A bölcs szavait igazzá te tetted,
az erényestől Semmit sem tagadsz meg;
s veled a gonoszok okos imát rebegnek.

10.

A sok nagyeszű hiába kutat,
tanít, definiál. Nagy Cáfolat!
Te nem támogatód vak tudományukat.

II.

Van vagy nincs: ez a két fatális végpont.
Igaz? Hamis? A kérdés mindig ez volt;
mely nagy rezsimeket kiigazít, vagy elront.

12.

Ha politikus őrlődik ezen,
a kebleden biztosan megpihen;
beléd merülve lesz legjobban veszélytelen.

13.

Oh, Semmi! Mondd, az valamire jó,
hogy oly minisztert tart uralkodó,
akiről köztudott, hogy semmire való?

14.

S a Valami gyáván kereket old,
ha államférfi agyába hatolt,
mert ott a büszke semmi foglalja el a trónt.

15.

Semmi! Veled élnek az idióták,
érted kreálnak sok ünnepi formát;
gyolcsok, prémek között is hasonlók tehozzád.

16.

Igaz franciák, szorgos spanyolok,
vitéz dán, művelt ír, baráti skót,
tisztességes britek csak benned láthatók.

17.

A király ígéretei, s a kurvák
esküi – ha köreiket befutják –,
az összes megtalál, és benned végzi útját.

(Horváth Viktor fordítása)

John Wilmot (1647-1680)

Angol főrend, Rochester II. earl-je, harminchárom évesen halt meg szifiliszben, de addig úgy is élt – aki nagykanalat használ az élet fogyasztásához, annak az élet hamar elfogy, de amíg van belőle, addig nagyon van.

Apja, a korábbi earl kötésig gázolt kora politikai intrikáiban, hol száműzték, hol a király főembere volt – a kis Johnt Oxfordban taníttatta, ő ott tizennégy éves korában MA (mester) fokozatot szerzett – érdekes –, majd három évig Franciaországban és Itáliában járta végig a grand tour-t, ki tudja, mi mindent művelt közben, aztán hazatérve bemutatott II. Károlynak, azt lenyűgözte a művelt ifjú esze és szépsége, így John a nőcsábász, szexrabszolga-tartó király bizalmasa lett.

A hollandok elleni tengeri háborúban önkéntesként csatlakozott a flottához, itt végbevitt valami elképesztő hőstettet egy nyitott bárkán, golyózáporban – később egy párbajban gyáva volt (illetve visszalépett, mert életben akart maradni). Az udvartól többször is mennie kellett a királyról és szeretőiről publikált gúnyiratai miatt, de a száműzetések sosem tartottak sokáig – a király szerette az arcátlan ám zseniális grófot. De mikor Rochester a kiszemelt

hölgyet, aki nem akart feleségül menni hozzá, nagybátyja hintójából rabolta el, II. Károlynál is betelt a mérték: a Towerbe záratta őt – szabadulása után a hölgy mégis hozzáment. Hátralévő évei politikai intrikákkal elegy irodalmi intrikák közepette teltek (ekkor még szoros kapcsolat volt e két dolog között). Hajmeresztő életét és költészetét ne kizárólag az itt közölt *Upon Nothing* című filozófiai versével mérjük fel. Egy másik híres költeményének címe: Signor Dildo – ennek hőse a londoni szalonok ismert hölgyeit lenyűgöző olasz arisztokrata „utazó”, akinek a féltékeny dandy-k haragja elől menekülnie kell. John Wilmot rendszerkritikus, vakmerő élvhajász és művész, szabad individuum, korának szájberpankja.

Érdekesség: Charlotte Brontë híres regénye, a Jane Eyre férfitőhőse szintén Rochester grófja – ez a fiktív karakter John Wilmot, a mi Rochesterünk oldalági rokona.

(Horváth Viktor a szerzőről)

